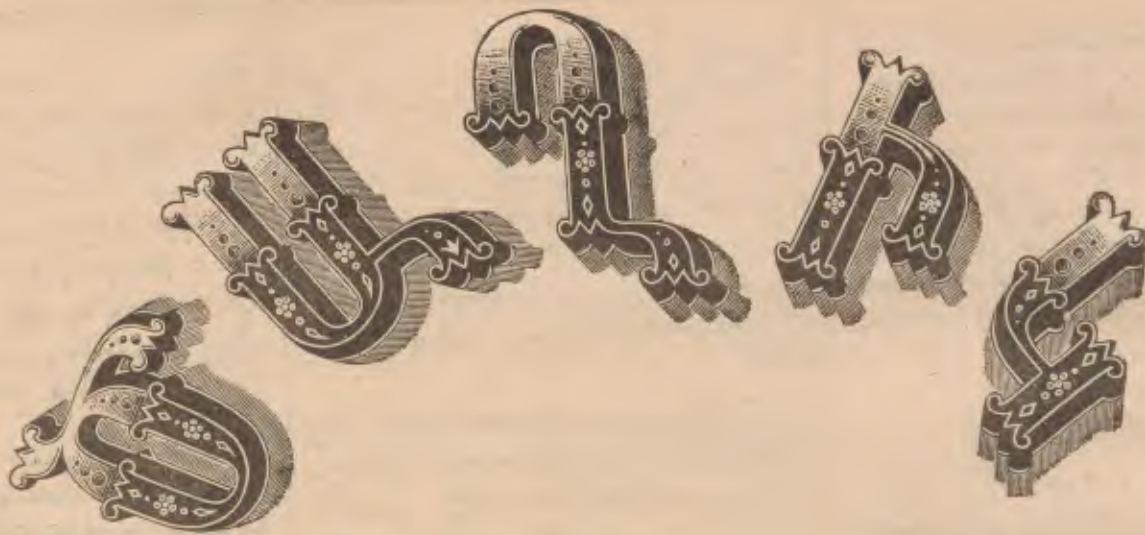

Ծանուցման տողը .
Առաջին . երեսը 5

ՀԱՅԿԱՅԷՆ

Gérant responsable
A. SAKAÏAN

ԾԱՂԻՍ շաբաթը երկու անգամ կը հրատարակուի Զորե-
շաբթի եւ Շաբաթ օրերն : — Տարեկան բաժանորդագրութեան
գինն է 100 դուրուս արծաթ , — Վեցամսեայն 50 . — Գաւա-
ռաց համար 115 դրո : Վեցամսեայ 60

Որ եւ է նամակ կամ գրութիւն պէտք է ուղղել
Առ Արսոնասէր եւ Տնօրէն Անտոն Սափեան ,
Կ. Պօլիս , Պապը Ալի հասէսի քիւ 20
Խմբագրութեան յանձնուած գրութիւնք եւ չեն տրուիր :

Թիի 94 Ա. ՏՈՒՐԻ

Գին 40 ՓԱՐԱ

1887 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 14 ՇԱԲԱԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Սրբազան Պատրիարք Հօր
հիւանդութիւնն դեռ բարւոքած չէ .
Տօքթ. Խօրապանճեան , Մօրթման եւ
Ալթունեան էֆէնտիք ամեն ջանք ի
գործ կը դնեն ն. Սրբազնութեան հի-
ւանդութեան առաջին առնելու հա-
մար : Առայժմ բոլորովին արդիւնաւոր
է իրեն կարգաւ , գրել ու խօսիլ :

Կը լսենք թէ Պօլսոյ ընդհանուր
դատաւիտը Խիզանու Ուսումնասիրաց
Ընկերութեան ինչ ինչ կէտերու մասին
բացատրութիւն պահանջեր է :

Երուսաղէմի կառուարեան հողին
վրայ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր ձե-
ռամբ կառուցանելի երկու տուններու
եւ խանութներու շինութիւնն Կաղան-
դի մօտ կ'աւարտի :

Օսմանեան օբերայի դերասանա-
կան խումբն Պէնլեանի առաջնորդու-
թեամբ Սէլանիկ կ'ուղեւորի ձմեռուան
եղանակի մէջ իւր ներկայացումներն
սկսելու համար :

Կիմանանք թէ Գեր. Վահրամ ե-
պիսկոպոս Մանկունի նամակ մ'ուղ-

ղելով առ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայ-
րն՝ յայտնած է թէ ինչ ինչ պատճառ-
ներով կը հրաժարի Կարնոյ առաջնոր-
դութեան պաշտօնէն , յոր ընտրուելը
ծանուցինք :

Ակնայ դաւառին Լիճք հայաբնակ
գիւղին ու շրջակայ գիւղօրէից մէջ
ժամանակէ միվեր տարափոխիկ կամ
համաճարակ տեսակ մը հիւանդու-
թիւն ճարակած է որուն մէկ քանի
չաբթու մէջ քառսունէ աւելի անձինք
զոհ գացած են , Վարակուողները նախ
տենդ մը կ'ունենան , ապա գլխու ցաւ ,
եւ յետոյ մէջքի ցաւ , եւ քիչ ետքը կը
մեռնին : Որովհետեւ այն կողմեր ոչ
բժիշկ կայ , ոչ դեղ կամ դեղագործ ,
կարելի չէ եղած հիւանդութեան ա-
նունն ստուգել , եւ խեղճ գիւղացիք
անպաշտպան կը գտնուին այս անժա-
նօթ թշնամոյն դէմ :

Յանուն Լճեցւոց եւ շրջակայ գիւ-
ղօրէից հանրագիր մը պատրաստուե-
լով , Սարրաֆեան Միքայէլ էֆէնտիի
ձեռամբ մատուցուեցաւ ներքին գոր-
ծոց նախարարութեան , աղաչելով որ
Փարբերդի կուսակալութեան եւ Ակնայ
դեր-կառավարչին հարկաւոր հրաման-
ները տրուին անմիջապէս բժիշկ եւ

դեղ ղրկելու համար վարակեալ գիւ-
ղերուն : Տարակոյս չունինք թէ իւր
հանրածանօթ հողածութեամբ Վսեմ
Միւնիք փաշա պիտի հրամայէ հար-
կաւոր տնօրինութիւններն , առաջին
առնելու համար այս խնային ճարակ-
ման եւ վեհ . Սուլթանին այս հաւա-
տարիմ եւ անձնուէր հպատակներն ան-
խուսափելի մահէ մը ազատելու հա-
մար :

Յառաջիկայ կիւրակէ , ամսոյս 15ին
բարեկիշատակ ՀԱՃԻՊԻԱՐ ԱՆՏՕՆ Է՞
ֆէնտիի հողւոյն համար Զայնաւոր
Պաշտօն եւ Պատարագ պիտի մա-
տուցուի յեկեղեցւոյ Ամենասուրբ Եր-
րօրդութեան Բերայի ժամը եւ ու կէսին :
Ուստի Ազգականք եւ բարեկամք
կը հրաւիրուին ներկայ գտնուիլ սոյն
տխուր հոնդիսին :

Ի Խ Թ Ա Ր

Ղազէթամբզըն սէնէլիկ ապօնրման
դէմանը ետընտա խիթամ պուլաճա-
ղնտան , կէրէք տաչրա վէ կէրէք
պուրա ապօնէլէրիմիլտէն շիմսիյէ
դատար ապօնէ պէտէլինի վերմէյէն-
լէրէ բէճա խտէրիլ , պիրան էվէլ
մադպուղ պէտէլինի կէօնտէրմէկէ
հիմմէթ էթսինլէր :

Հետևեալ թարգմանութիւնը Գաղ-
ղիոյ մեծն Կայսեր և Պրանքո-Գերմա-
նական պատերազմին անցքերն ու ե-
ղելութիւններն ի յուշ ածող այլաբա-
նական դրութիւն մ'է, ուր՝ հեղինա-
կըն Ալլապի մէջ զանգակ մ' իբր ոգե-
ւորեալ ոք ընթերցողին առջև կը դնէ,
և նա է որ դուրս կուտայ իւր գնտակա-
հար կուրծքէն հայրենաշունչ արտա-
յայտութիւններ :

ԵՐԿՈՒ ԶԱՆԳԱԿՆԵՐԸ .

(Թարգմանութիւն)

Ի՞նչք երկու զանգակներ, երկու
բարեկամութիւններ, միևնոյն օրը մկրտ-
ուած երկու քոյրեր էինք : Հարիւր
տարիներէ ի վեր միևնոյն զանգակա-
տան մէջ կը բնակէինք մանկամարդ-
օրիորդներն ամուսնացնելով, նորածին
մանկանց ժպտելով և ննջեցեալներն
ողբալով : Մեր կարապի պէս սպիտակ
զանգակատունը կը տիրէր ամբողջ ձո-
րին վրայ . ճամբորդող արագին իւր
արշաւանաց պահուն անդ կը հանգչէր
և մեր ներդաշնակութեանց սիրահար
ծիծեռնակներն անդ կը դնէին իրենց
բոյները զօրս՝ առանց կողմնացոյցի և
առաջնորդի՝ վերստին կը գտնէինք ի-
րենց գարնանային վերադարձին :

Գրեթէ եօթն մղոն հեռաւորու-
թեանէ մեր ձայնն երկիւղածութեամբ
կը լսուէր : Տօնի զգեստ հագած ժո-
ղովրդեան խուռն բազմութիւն մը կը
դիմէր լսելու համար մեր սրտաթր-
ի ուռ Անտէլիս, Լատիններէն (1) այն ա-
տուածային եղանակն՝ որ ներդաշնա-
կութեան թոյր ու բոյրը ծածանելով
յօդս ի վեր՝ ամեն երեկոյ կը քնացնէր
գիւղաքաղաքն առաւօտուն արթնցնե-
լու պայմանաւ : Մենք երկու զան-
գակներ, երկու քոյրեր, երկու բարե-
կամութիւններ էինք, որ զմեզ կը շոյէին
քաղցրասիւք գիւղիւններն և կոսկե-
զօծէին արեգական շողշողուն ճառա-
գայթները :

Զմեռուան երեկոյ մ'էր, դաշտի
վրայ խոր մթութիւնը կը տիրէր, և
մենք զգիւղացիս «Լիթանիայի» (2)

(1) Ըստ Գաղ. Անտէլիս «Հրեշտակ
Տեառն», որ լատին եկեղեցւոյ յատուկ ա-
ղօթք մ է :

(2) «Լիթանի, գաղղ» Սաղմոսը զոր լա-
տին եկեղեցին կերգէ ի փառս և ի պատիւ
հօր Աստուծոյ, Սրբոյ Լուսին և Ամենայն
Սրբոյ :

աղօթքին կը կոչէինք :

Յանկարծ ահեղագոյ աղաղակ մը,
պատերազմական երգեր, և զի-
նուց շաշիւներ կը լսուին ամեն կողմէ,
թշնամին սահմանագլխոյ մօտեցած էր.
կը յուզուին, կը վազեն ու կը լսեն
մայրերու ողորկոծն փարելով իրենց
զինուոր զաւակաց որք պիտի բաժ-
նուին . . .

Հասարակաց հրապարակին մէջ
թմբուկներու դղրդիւն մ'օդն կը թըն-
դացնէր, մթութեան մէջ շարժող
ստուերներ կարգի կը մտնեն, սառնք
կամաւոր զինուորաց խումբեր են որ
երգելով կանհետին :

Գիշերն ի բուն, դալուկ ու վը-
տիտ լոյսեր դռնէ դուռ կը թափա-
ւին, խրճիթներէ հեծեծանաց ու
հեծկտանաց ծուխեր կը բարձրանան,
և բօթարեր աղաղակին ահուգո-
ղը զանգակատան վրայ կուգայ ու
կանդրադառնայ :

Տակաւին արշալոյսը ծագած էր,
և ես զգացի ձեռքեր որ զիս դատա-
պարտեալի մը պէս կը շարժէին, կը
տեղափոխէին ու ընդ քարշ կածէին :
Հաստապինդ պարանօք կապելով զիս,
վար հողին վրայ իջեցուցին : Ո՛վ է ա-
նիկայ որ կը յանդգնի Աստուծոյ տան
զանգակին դպիլ, զիս քրոջմէս գատել-
զիս օգային գահէս վար առնել ուր
կապրէի հարիւր տարիներէ ի վեր :
Վերջապէս դանդաղաբայլ սայլի մը
վրայ յանցաւորի մը պէս զիս կապեցին.
և աւաղ թողով գիւղս, ահա կը մեկ-
նիմ : Պատուհաններու առջև տխուր
ու դալկացեալ դէմքեր կը տեսնեմ.
ճամբուս վրայ տենդահար շրթներ կը
միմռան և սառնացեալ կուրծքերէ
այս հառաչներ կը բարձրանան :

— Մնաս բարեաւ, ո՛վ զանգակ, որ
կը հնչէիր «Անտէլիսը» մնաս բարեաւ,
ո՛ զանգակ սրտանուագ, որ կ'օրհ-
նէիր մեր թագակիր հարսերու պա-
կադրութիւնն, որ կը ժպտէիր մեր
նորածին մանկանց և կողբայիր մեր
ննջեցեալները, ո՛վ զանգակ սիրասուն :

Հնչելով ի գիւղս, յամրաքայլ կը յա-
ռաջդիմեմ : Եւ հոն ապակիի պէս
խորտակեցին, նզովեալի մը պէս կրա-
կին մէջ նետեցին զիս : Կրակին վրայ
դժօխքի դատապարտելոյ մը պէս կը ծ-
կեցայ, հառաչեցի, տոշոռեցայ, մո-

խիրի կոյտ մը դառնալով, յետոյ, սոս-
կալի վայրկեան, ժահու զգացի, զգա-
ցի որ մարմինս շիթառ շիթ կը հալէր,
և արդէն հեղուկ մ'էի դարձեր
և հոգի մ'էի մնացեր որ դեռ կապ-
րէր : Զանգակ էի՝ թնդանօթ եղայ :
Զիս կառքի մը վրայ կը դնեն. կը դը-
լորիմ սահմանագլուխն ընդ մէջ վառ-
վառներու (1) և համաձեւ մարդիկ-
ներու :

Ո՛ւր էք դուք, ո՛ գեղաղմայլ
գիւղդ իմ, ո իմս գեղեցիկ զանգա-
կատուն, ո՛ եկեղեցիդ իմ հինաւոր
ո՛ ձորդ իմ դալարագեղ, Բայց ես չեմ
մոռցած իմ հայրենիք, կը սիրեմ ու
կը պաշտեմ զայն, առ այն ունեցած
պարտականութիւնս կը կատարեմ,
որոտալով անգագար, սփռելով ա-
մենուրեք սարսափ և մահ, և պար-
տութիւն թրքելով թշնամոյն երեսը
որպէս մի հին թնդանօթ՝ կը պաշա-
պանեմ հայրենիքս : Կը փրկեմ զայն :
Վալմէյի և Ժէննէյի մէջ խօսակցու-
թեան նիւթ կըլլամ, և Արիօնայի զօ-
րանոցին մէջ յաղթութիւն կորոտամ :
Մեծն Կայսեր ժամանակ, մասնակցե-
լով բիւրաւոր պատերազմաց համայն
Եւրոպայ ճամբորդեցի և Նաբօլէոնի
հետ աշխարհիս շուրջն ընելով իմ
յաղթութեանց երկար շարք մը ձգեցի :

Ամենուրեք յաղթող կը մտնեմ,
ահեղագողոգ որոտմամբ յաղթու-
թեան կամ արաց տակէն կանցնիմ,
դափնեայ պսակներ կը տեղան իմ
գլխուն և պարտեալ հողովարն իմ
առջև կը խոնարհի՝ երբ կանցնիմ :
Զայնս բոլոր Պրանսա կը սար-
սէ, Եւրոպայ համբուն իմ պղնձ-
եայ կոկորդի մէջն է : Իմ և քու մէջ,
քոյր իմ, հսկայ լեռներ ու լայնածա-
ւալ ձորեր կան, այսուհանդերձ, բո-
լոր պատերազմաց մէջ զքեզ կը յիշէի
և ինձ այնպէս կը թուէր թէ դու՝ քու
զուարթ ու սրտայոյղ ձայնովդ՝ իմ
յաղթութիւններս կը հռչակէիր : Բա՛րէ,
այժմ իմ խուռնկ վառօդն է, իմ զան-
գակատուն ժայռ մ'է, իմ օրհներգեր
պատերազմական երգեր և իմ տօներ
ճակատամարտեր են : Բայց օր մը
յաղթուեցայ, յաղթուեցայ, կըսեմ,
բիւրաւոր յաղթութիւններէ յետոյ :

(1) Փանֆուռ բառը «վառվառ» թարգ-
մանելով հետեւած ենք Օրիոդ Օտ'անի
Արքայ Պօնսթանթինի թարգմանութեան
մէջ :

(Ծարանակէտ)

ՏՕՔԹԵՕՐ ՊԱՍԵԱՆ

Բժշկուհի և մանկաբարձ (լավութեամբ)
որ երկար տարիներէ յետէ մանկաբարձ-
ական ճիշդ գիտնական և փորձնա-
կան տեսակէտով կատարելագործած է :
պիտի գտնուի երկուշաբթի, չորեքշաբ-
թի և շաբաթ օրերը կէս օրէն վերջը Կ.
Պոլիս, կաթնքին դէմ Վ. Մաննիի դե-
ղատանը, Մահմուտ բաշտ, Գ. Գափա-
մանեանի դեղատանը և Կէտիկ բաշտ
կեդրոնական դեղատանը, ինչպէս նաեւ
իւր տունը որ է Իւստիւրաթ Թ. Սաշ և
կեղեցւոյ փողոցը թիւ 3 :

ՏՕՔԹԵՕՐ ՊԱՍԵԱՆ

Որ իւր արհեստը Վիլնայի, Փարիզի,
և Լոնտոնի հիւանդանոցներուն մէջ
իմաստասիրելէ վերջը տառն և ութն տար-
ուան փորձառութեամբ ալ կատարելա-
ործած է, առէն ջանք ի գործ ախտի
դէտ իրեն զիմուց հիւանդները հոգացնելու
Վերոյիչեալ տօթթէօրի ճիւղաբար պի-
տի դարմանէ նսեւ աղքատները առէն
ուրբաթ և կիր. կի օրերը կէս օրէն մին-
ջեւ երեկոյ Ս. Խոջ եկեղեցւոյ փողոց
թիւ 3 իւր բնակարանը :

ԾԱՂԻԿԻՆ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ
ԵՒ
ԽՐԱՏՆԵՐՆ

Աչուրնիս լոյս 1888 տարին խերով
պիտի մտնանք լրագրաց մէջ քաղա-
քականը չի կարգաւ ալ կըլլայ : Հան-
գիտութեան քննարկը, նայէ որ հիմակունէ
փօնտօ գնես :

Չմեռուան հագուստ չի չինեցիր նէ
սիրտդ չի կտորի, ամառուան լաթե-
րով նշանածիդ ձեռքը պագնելու
պիտի կարողանաս երթալ կաղանդին :

Սուրբ Սարգիսը գալու որ ըլլայ
և յոյն աղջկան մալ եթէ սիրահար-
ուած ես, կարգուելու ճիշտ օրն է, մի
մոտնար, առջի պսակին չըլլայ որ
ձգես :

Փետրվարը չի լինցած և Մարտը չի
մտած, նայեցէք որ տուններնուդ մէջ
ունեցած ծերունիներուն կալուածներն
ձեր վրայ դարձնէք, վերջը չեմ խառ-
նուիր՝ ձրի լալը օգուտ չունի :

Բարեկանդանին մասխարայ ըլլա-
լու հարկ չիկայ, արդէն եղածն կը
բաւէ :

Մեծ Պահոց մէջ ծօմ և Աղօթք ըրէ,
Չատկին անոր աճին հանէ :

Կնիկդ տարին տաան երկու ամիս
քեզ կը խարէ, նայէ որ դուն ալ Ապ-
րիլ մէկին անիկայ խաբես :

Մայիսին չատկէկ կաթ խմէ, որ
ձմեռուան եղանակին տանդ մէջ տը-
ռած սուարէներուդ տարած հոգնու-
թեանցդ դէմ գայ :

Յունիսը աղջկատեսի ամիս է, որը
ձըրճը կը վազէ, որ մէկն ալ Սա-
մաթիոյ շմէնտըֆէրին քովի երկան
բիւսան :

Յուլիսին երիտասարդք՝ օրիորդնե-
րէ կը զարնուին, Օգոստոսին ալ ա-
րեւէն :

Սեպտեմբերին ականջ մի կախեր,
Հոկտեմբերին ալ մարդու տեղ մի դնել :

Հոգին սիրեմ թատրոններու դըռ-
ները բացող նոյեմբերին, աչքը սիրեմ
լանսիյէն հետը բերող Դեկտեմբերին :
Ն. Պ.

ԼՐԱԳՐԱՎԱՃԱՌՆԵՐՈՒՆ ՎԵՂՎԵՂԵՆ

18 Ամէ ի վեր Հայ Կաթողիկոսաց մէջ
ծագած կուսներն ծանօթ են մեր հա-
սարակութեան. Ժողովուրդն օրն ի
բուն անհամբեր կսպասէ վախճանմը
տրուելուն, և հետաքրքրութեամբ կու-
զէ գիտնալ թէ լրագիրք որ օրն այդ
բերկրառիթ լուրն պիտի աւետեն իրեն :

Անցեալ օր Փէրիտիէ փողոցին մէջ
լրագրավաճառ մը, լրագիրներու ծրար
մը շարկած և ցուրտին քրտինքի տեղ
խլինքը հոսելով քիթէն, ու կոկորդը
պատուելու չափ խոշոր ձայնով մը վազ-
վղելով կը պոռոչէր :

«Շիմտիքի չըդան Մէճմուլայը Ախ-
պար, պիտիք հավատարիմ վար :

Այս միջոցիս տան մը պատուհանին
մէջ նստող քանի մը կնիկներ այս ձայնը
առնելով, ուրախութեամբ կսկսին
լրագրավաճառը կանչել :

— Կաղէթածը. կաղէթածը . . ա-
ման Վէրժին, պիտիք հավատարիմ տե-
նօր, պիտի թանէ ալալը :

— Պուսուրուն, հանրմ :

— Քաջ բարա տըր :

— 30 բարա :

— Խենդ սէնտէ, 20 բարա եւ վէր
ալալը :

— Աչաղա օլմաղ, նա պաք, իւս-
թիւնտէ տէ եազըլը տըր :

— Ծօ նէ էգիւթէթճիսին, և 30 բա-
րան վճարելով թերթ մը կառնուն,
ու խմբովին ներս կը քաշուին միու-
թեան լուրը կարդալու համար :

Իւլիսֆէր Մանաս, որ խումբին մէջ
ամենեն կրող-կարդացողը կը կարծուէր
հապճեպով լրագիրը կառնու կարդա-
լու համար :

«Տախիլիեէ, Գօնեա ճիւղարնտա :

— 0 տէեիլ, Մանաս, կէչ օրաեր :

— Բէք էյի, «կէչէն ճուսաա կէ-

ճէսի Աթինա սէֆիրի . . . :

— 0 տա տէյիլ :

— Թէքիրտաղընտան եազըլտըղըն
կէօրէ . . . :

— Քա ճանըմ, օնլարը կէչ :

— Ճանըմ, իշտէ սըրա իլէ կիտի-
նօրում, հէլպէթ պուլաճաղըղ, պուն-
տան աղտէմ պիր քաշ թօք . . . :

— Կէչ տէեէրում Մանաս :

— Գուզում Մարի, տուր պագա-
լըմ, շու պիր քաշ թօք տէտիղի նէ
դումաշ իմիլ :

— Կէչէն ճուսաա կիւնիւ աղչամը
Ձըր չըգտը էթիեէնին տամասընն սու-
արէտէ կիյտիղի դումաշ :

— Հա', հա', հա', կէնէ գէվգէքլէ-
նիեօրսուն Մանաս, շունու շէնք շը-
նօրհք օքու տա տիյնէեէլիմ :

— Բէք էյի : «Տիւնքի կիւն բըէնս
հաղըթէթլէրինին . . . :

— Գա աճապ քիմին հասրէթինի
չէքիեօրումաշ բըէնս, մուլշու օնտ
քի պիր բըէնս հասրէթինի չէքիեօր :

— Գուլաղըն սաղըր մը, Գաթ
չիմտիք պուրատա հասրէթ լաղըրա-
սը վաճ մը, հաղըթէթլէրի տէեօրում :

— Գա ճանըմ, շու պիրիք նէ վա-
ղըթ օլաճաք, աղնաեամաաղը կիթաի :

— Շամաթանըղ իլէ պըրագա-
նօրսունուղ քի օգուեաեըմ «Սօն հա-
վատիսլէր . . . փարիղ 20 մարտ.—
թէէմին իտիլտիկինէ կէօրէ . . . :

— 0 տէեիլ :

«Լօնտրա 20 նոյ.—իշտիլ ամէլէ եինէ :

— Ինանըրսան Մանաս, պիզիմ էվ-
տէքի էօթլէք Կօմիք կիպի տիվանէ-
լէնմիշսին պու կիւն, եախօտ մաք-
սուս իտիեօրսուն :

— Եօք, ա' կիւլիւմ, իստէրսէն ալ
տա պաք, շունլար տա սարաֆիեէ
տիր :

— Սէնի խըեանէթ սէնի, մաքսուս
իտիեօրսուն, պէն օ կսղէթաեա օ-
թուղ թանէճիք բարա վէրտիմ, վէր
օնու պէն պաշգասընա օգուտուրում :

— Ինանըրսան տէեիլ, Գաթիկ, օ
կաղէթաեը պիր ուճտան օ պիր
ուճա օգուտում, սիզին արատը-
ղընըղա տայիր տսլա պիր շէ կէօրէ-
մէտիմ, իշթէ թա ալթընտա իմզասը :

— Էարդասընտաքի եազըլար նէ
իմիլ :

— Իսթէրսէն օնլարը տա օգուեա-

երմնա, «Մաթիթօ նամ նէպաթաթ-տան իհթիթան . . . :

—Վո՛ւյ . . Մանաս, շիմտի թէ-բէնէ կնէճէեիմ :

—Ճանրմ, պէնիմ նէ՞ գապահա-թըմ վար, նէ քի եաղմը իսէ օնու օգուեօրում :

—Պագսանա պու կաղէթաեք հաս-թալար օգուր զայեր, եաղք վէրտի-ղիմ օթուզ բարաւա, հիշ տէեիլ իսէ պիր բաքէթ բուտրա ալըրըտըմ : Շու օպիրլէրինի օգու պագաեիմ :

—«Սագալը վէ սաչարը պէլի իթմէ. քսիղին քեամիլէն պէօյլլթմէք վէ . . . :

—Գուգում Մանաս, պու սաչ սու-եռնու նէրէտէ սաթարլար :

—Քիւչիւքեան պիրատէրլէրտէ :

Այս խօսքին վրայ լրագիրը ծա-խու առնող տիկինն :

—ԷյՄանաս, Ալլահտան պուլա-սըն, իշտէ պու կիւն սէճէրէլի սը-գըլըեօրում, քսելով վար իշաւ բար-կութեամբ, բօթինն հագնելով փողո-ցին մէջ ինքնիրեն մըմաւ սկսաւ :

—Էկէր կաղէթածըլար իշին եա-լանճը տըր տէրլէր իսէ հէպէթ պիր շէյ պիլիլլէր իմիշ :

Սակայն մենք աղէկ գիտենք թէ այս օրինակ խաբէութեան մէջ խմբա-գիրք յանցանք չունին, այլ յանցան-քը լրագրավաճառներուն է, որք սուտ ու փուտ խօսքերով խեղճ ու միամիտ կնիկներն կը համոզեն, լրագիրներ տալով անոնց ինամով պահած փուտ-րայի և տիւզէնի ստակները ձեռքեր-նուն կ'առնուն :

ԳԼԹՐԻԶՄ

Վէնսան սանա պիր շէյ սօրաճա-ղըմ, տօղրուսունու սէօյլէեէճէքսին :

—Սէօյլէեին մատմաղէլ :

—Պէնի նէ՞ գատար սէվէրսին :

—Օ՛, օ՛, ամաւ այգըըը պիր շէյ սիւվալ օլունտու պէնտէնիղէ :

—Էյ պունտան գօլայ շէյ վար մը, իշտէ սէօյլէ :

—Բէք էյի սէօյլէեիմ :

«Սէվ սէվկիւլիւնիւ, էկէր կիւլ իսէ, «Զօր իշին, ագրանըն եաման իսէ» :

—Էյ՛ աման Վէնսան, հանէնտէ օլ-

մա պաշըմա, պէն շու տէտիղինտէն պիր շէյ աղնաեամատըմ :

—Էյ նասըլ աղնաթմալը :

—Աչըգ սէօյլէ, շու նէ գատար սէվէրսին պէնի :

—Բէք էյի աչըգ սէօյլէեիմ :

«Սէվէրիմ սէնի գուլունուն գու-լաճլարը գատար :

«Կայրու աղնամատըն իսէ, բապու-ճումա գատար :»

—Վէնսան հանկը գուեռնուն գու-լաճլարը գատար սէվէրսին պէնի, պի-ղիմքինին իքի գուլաճ տըր :

—Եօք բարտօն մատմաղէլ պիղիմ էվին, մալիւմինիլ քի օն պէշ գուլաճ ըտը, պու սէնէ սուլար շէքիտի իսէ, պաուպամ իքի գուլաճ տէֆա գաղ-տըրտը :

Միւսիւ ճիւղէ տօղրու եօլտան կէ-ջիեօրմուսուն :

—Էվէթ մատմաղէլ նէ՞ վար քի :

—Շու Պօն-Մարշէնին եանընտա եաս մաղազասը վար ըտը, շիմտի մօ-պիլճի տիւքեանը օլմուշ, կէչէր իքէն կէօրտիւն միւ. պու հաֆթա ճամէ-քեանտաքի մօթրալարըն տէյիշ-թիրմիշ մի :

—Ինանըրսան տըգգաթ իթմէտիմ :

—Էյ աման ճիւղէ, սէն տէ հիշ պիր շէյտէն հապէրին եօք :

—Մատմաղէլ աֆ իտէրսինիլ, է-կէր շիք պիր շէյ կէօրտիւնիւլ իսէ սէօյլէեին, եարըն ագչամ ալըպ կէ-թիրէեիմ :

—Սագըն հա՛, շու ցուցանք թիւ-քեանըն էօնիւնտէն կէչմէնի իստէմէմ :

—Նիլին նէ՞ վար քի :

—Նէ օլաճագ, Մարի իլէ կէչէն կիւն կէլիեօր ըտըք պիր գըզ մօտէլի տուրտուրթմուշ, էքսէսինտէքի թիւր-նիւրիւն իւստիւնէ եէնի տօղմուշ գուն-տաք պիր չօճուգ գօյմըլըտը, էյ պու գատընլարա էնսիւլթ տէյիլ մի :

—Ճանրմ պու իսէ պիր շէյ տէյիլ, օլ մաղազանըն սահիպի տօթումտըր-կիտէր եարընտան թէզի եօք սէօյ-լէրիմ :

—Սէօյլէ, հաթտի վար գալտըր-մասըն :

—Ճանրմ սիղէր թէէսսիւֆ իթ-մէեին, վագաա օլ զաթ մօթրասընը տէյիշտիրիւր, ֆագաթ սիղին թիւր-նիւրլէրինիլ նէ իսէ օ գալաճագ տըր :

* * *

Բարեկամ, սա Սամաթիացիք ինչեր կընեն կը տեսնաս, ամենքն ալ էսնաֆ մարդիկներ են թէպէտեւ, բայց կաշ-խատին, միութիւններ կը կազմեն, միջունի պէս տասնով քսանով ստակ կը հաւաքեն, եկեղեցի կը շինեն, դպրոցներ կը հոգան : Եկուր սա մեր Բերայի թաղը խօշոր մարդիկներ ու-նիմք, և միանգամայն լաւ ալ թաղա-կան խորհրդոյ պատուարժան անդամ-ներ, բայց ինչ օգուտ մարդիկը մինակ մնացած են, դուրսէն օգնողներ չու-նին, վերջապէս կը նախանձիմ սա Սա-մաթիացուց փիճակին վրայ և կը զար-մանամ թէ, ինչո՛ւ մեր Բերայի թա-ղեցիք այս չափ անտարբեր մնացած են :

—Ինչ կը զարմանաս, մարդ Աստու-ծոյ, այդ ալ չի գիտնալու բան մ'է, առաւօտ մը կանուխ ելիր, Սամաթիոյ եկեղեցին գնա, գրեթէ թաղեցիներու մեծագոյն մասը մինչև որ եկեղե-ցի հանդիպելով մօմիկ մը չի վառէ, շուկայի այն երկան ճամբան ձեռք չ'առնեն, այդ քու փափաքածդ սոյն տեսակ բարեպաշտութենէ յառաջ կուգայ, օր մ'ալ ելի Բերայի եկե-ղեցին գնա, պատուական ձայնով նորեւ քահանաներու երգած շարա-կաններուն կզմայիս, մէյ մ'ալ ետիդ կը դառնաս, մարդ ըլլալով դաւիթը կայնող ժամակոչ ախպօրը ֆէսը՝ կը տեսնես :

* *

Վաճառական մը իւր դրագրին :

—Ինչ է այդ պարոն Լեւոն, ձե-ռատերտին վրայ գրած գրերդ :

—Տէր իմ. յառաջիկայ 1888 տար-ւոյ համար մեր տետրակներուն ըռա-խամներն ըստ հայկական անցեալ դը-րութեամբ՝ գրերով պիտի արձանա-գրեմ, նոյն պատճառաւ ձեռքս հի-մակունէ կը վարժեցնեմ կոր հաշիւ-ներուն :

—Հա՛ հասկցայ, Տէր Մկրեան հօր լրագրաց մէջ գրածէն զգացուած էք կարծեմ, բայց չըլլար :

—Ինչո՞ւ Տէր իմ, չէ մի որ դարձեալ մեր տետրակներն օրինաւորութեան մէջ պիտի մնան, միայն թէ ըռախամ-նէրն հայկական գրերու պիտի վերա-ծեմք :

—Էյ՛ չըլլար ըսի ա՛, օր մը պէտք ըլլայ նէ, ով երկան բարակ այդ գրե-րուն վրայ բացատրութիւն պիտի տայ

տեղադրանքներն էս քննողներուն :

Առջի օրը մարդուն մէկը Ա. Գուր-
մուղիի Ապահովական Ընկերութեան
կը ներկայանայ :

— Ի՞նչ կուզէք պարոն :

— Ինքզինքս սիկուրթա ընել տամ
պետի :

— Թրամպէյի անցած փողոցներէն
քալելով կանցնիք չէ՞նէ կառքով :

— Քալելով :

— Խենդ չենք որ ձեզի սիկուրթա
ընենք :

— Հիւանդը ի՞նչպէս եղաւ նայինք :

— Ինչպէս էնէ անանկ է , միսիւ
տօքթօր :

— Դեղը չներգործեց , չքնացաւ այս
գիշեր :

— Այո , քնացաւ , ուրիշ գիշերնե-
րուն պէս աչքին չերեցաւ . ես ալ
մեռած կարծեցի ու գլխուն վրան
մեղրամոմը տնկեցի :

Տօքթօրը գլխարկը կառնէ և եր-
թալու կը պատրաստուի երբ հիւանդին
կնիկը կը հարցունէ :

— Դեղ մը չէք գրեր , միսիւ տօք-
թօր :

Բժիշկը ձեռն ի ճակատ քիչ մը
խորհէն վերջը կը պատասխանէ :

Մեղրամոմը տնկելը շարունակէ :

Պաղտանա Ուսկուկ , նէ՞ տիր պու-
եինէ գօնու գօնչուլու եմէղէ տալէթ
էթմիշին պունլարն էվինտէ հիշ եէ-
մէք փիշմէղ :

— Աման Ռօդոս աղա եսվաչ սէօյլէ,
իչէրտէն իշիտիւօրլար :

— Իշիտիւլէրսէ իշիթսինլէր . . . :

— Գա սուս օլ տէօրուս , շիմաի
տամլա ինէճէք պաշլմա :

— Պէն առ ըլա էվիմի երքամամ ,
տամլա ասըլ պէնիմ քէսէմէ ինէօր
օնտան խապէրին վարմը :

Ակօր աղա քէօյտէն ինմէտինիզ մի
տահա , ագչամլարը քօշարաք վաբօրա
կիւրտիղին կէրլուօրում :

— Յիքիր վար ինմէկէ ամա հաւա-
լար էյամ կիթտիկինտէն պիր իքի
կիւն տահա գալմաեա գարար վէրտիք :

— Էյի ամա դեկտեմբեր կէլիօր
հաւալարա էմնիէթ օլուը մու եա :

— Իշթէ պու տէտիլինի պիր թիւր-
լիւ պիլիմ գասապա պաքալա զարզա-
վաթճյա աղնաթամատը կիթտի :

ԱՌԱՅՆԵՐ

Կին ունիս , ընտանեաց տէր է կըսեն ,
Հայր մայր կը պահես . « պէքեար »
է կըսեն :

Աղջիկ ունիս , « մարդ » կը փնտռես ,
Տղայ ունիս « հարս » կը փնտռես :

Թրախօմայ տուիր . քիչ մը գումարով
Հրեշտակ դարձար ամէն կերպով :

Հիւքսէնպուրկը նստէ , Ֆիկարօն
ձեռքդ առ ,

Գամեալդ բռնուեցաւ խելքդ տուն
առ :

Մարդ մարդոյ սատանայ ,
Խնլօտին ցուրտն է մահանայ :

Մօրուք ունեցար . մեծ մարդ
ճանչուեցար ,

Սափրիչին մօտ . փոքրկացար :

Մեղի համար կաղանդը մօտեցաւ ,
Վարժապետներու համար չատ
երկնցաւ :

Ֆուրտին մսոյին . գինի կը խմցեն ,
Կեանքէն զգուղին « տիւղ » :

Թատրոնի չէնային վրայ . համբաւ
ունիս ,

Պախալին քով քրէտի չունիս :

Բանբասանքը տուն կաւրէ ,
Բանին ասանկն ալ տուն կը շինէ :

Երեթկուտին . երեթկուտի կը բերէ ,
Վայ եկեր է անհաւատարիմ կնոջ
ունեցողին գլխուն :

Ն. Պ.

ՏԷՆԻՉՏԷ ԳԱՁԱՂԱՐ

Հէր սէնէ պու մէվսիմտէ հաւա-
լարն շիտտէթի սէպէպիլլէ տէնիղտէ
գաղալար էքսիք օլմատըղը կիպի , պու
սէնէ տախի պաղը գաղալար խապէրի
ալընմագտա տըր :

Ուչագօֆ թարաֆընտա գարաեա
օթուրտուղունու եազտըղըղը Իքինճի

Գաթէրինա նամ հարպ սէֆինէսի , նի-
հաեթ եիւղտիւրիւլէրէք , թամիրի
զըմնտա Սէվասթօբօլա չէքտիրիլմիշ
տիր : Սէֆինէյի մէղքիւրէնին լիմանա
կիրէճէկի « բրատա , նասըլսա թայֆէ-
տէն պիրի թէլէֆ օլմուշ տուր :

Էսթաթօրիատա տախի տիկէր պիր
գաղա զուհուրա կէլմիշ տիր : Սինէուս
իսմինտէ պիր Բուս վաբօրու , Սէվաս-
թօբօլա կիթմէք իւղրէ , Էսթաթօրի-
ատան հարէքէթ իթմիշ օլտուղը հալ-
տէ , պիր եէլքէն կէմիսիլլէ միւսատէ-
մէ իտիպ , կէմիեի , էչեասը վէ թայ-
ֆէսիլլէ պաթըրմըլ տըր : Կիճէ զիեա-
տէսիլլէ գարանլըք օլուպ , Բուս վա-
բօրու սապահա գատար մահէլլի վա-
գըտտա գալմըշ , լաքին զարգ օլան
եէլքէն կէմիսիլլէն էսէր պիլլէ կէօ-
րիւմէմիշ տիր :

Կիճէ տլաֆր . սաաթ 6 տան սա-
պահըն 6 սը արասընտա Օտէսա լիմա-
նընա հիշ պիր ինկիլիզ կէմիսի կիր-
մէեէճէկինէ տայիր ախիրէն Բուսիա
հիւքիւմէթի թարաֆընտան եարըլան
պիր նիզամտան տօլայը ինկիլիզ վա-
բօրլարը գաթթանլարը հագգըլլա
չիքեէթ իտիեօրլար : Սօն ֆուրթու-
նալար էսնասընտա պիր կիճէ ալթը
գըթա ինկիլիզ վաբօրու սաաթ 6 տան
սօնրա կէլտիքլէրի ճիհէթլէ , լիմանա
կիրմէեիպ , աչըքտա տէմիր աթմաեա
մէճպուր օլմուշար , վէ սապահա
գատար բարչալանմագ վէ եախօտ
գարաեա տիւլմէք թէհիլքէսինէ թա-
պի օլարագ լէնկէրէնտաղ պէքէմիշ-
լէր տիր :

Պուղլար սէպէպիլլէ Տնիէքէր նէհ-
րինտէ սէյրի սէֆային մէնն իտիլմիշ
տիր :

Չըգան հաֆթա Մարմարա տէնի-
ղիլլէ Գարատէնիզ պօղաղը արասընտա
պիր սէֆինէ գարաեա օթուրմուշ , վէ
իքի միւսատէմէ վուգու պուլմուշ , վէ
պիր սէֆինէ գաղաղէտէ օլմուշ տուր :
Չարչէնպիհ կէճէսի , Դօնսիւլ նամ ին-
կիլիզ վաբօրու , Մարմարա արասըն-
տա էօյլէ ֆէնա սուրէթտէ գարաեա
տիւլմիւշ տիր քի , եարտըմընա կի-
տիլմէեէ վապթթ գալմաղտան պաթ-
մըլ տըր : Փագաթ 21 քիշիտէն միւ-
րէթթէպ օլան թէքմիլ թայֆէսի գուր-
թարըլպ , այնի գումարանիսնըն Լօնտ-
րաեա կիտէն տիկէր պիր վաբօրունա
ալընմըլ տըր : Ղարգ օլան վաբօրաւն

գաբթանը, Տիքսոն իսմինտէ օլուպ, 1800 թոնօ պիւսիւքիւկիւնտէ իմիշ, վէ պուլտայ եիւքիւ օլարագ իպ-րաեիլտէն կէլմէքտէ իմիշ, կէլէն Բէնչ-չէնպիհ սապահը եարը կէճէտէն սօն-րա, Գուլ-գաբու բիշկեահընտա լէն-կէրէնտազ օլան Ուիլեամ Օիմինկթօն նամ վաբօրա, սիս էսնասընտա Տիմօ-թէա նամ ինկիլիզ վաբօրու միւսատէ-մէ իտիպ, անը պիր քաչ սանթիմէթ-րօ պէյրիւնտէն եարմը տըր, Օիմինկ-թօն կիտէճէք օլտուղու Օտէսաեա տօղրու եօլա չըգմաղտան էվվէլ, գա-րանթինասընը իյֆա իթմէք իւզրէ, Գաւաղա կիթմէսի մուգարրէր օլտը-ղու հալտէ, խայլիճէ խասարաթը պուլունմասընա բաղմէն, օ սապահը Գաւաղա կիթմիշ տիր, վէ էլան օրա-տա պուլունմագտա տըր, Գարանթի-նասընը իքմալ իթտիքաէն սօնրա, թա-միրաթը լաղմէսի իշին թէրսանէ հաւուլլարընա կիրէճէք տիր, Պու-միւսատէմէտէ. քըչ թարաֆընտան խայլիճէ խասարտիտէ օլմուշ օլան Տիօմէտէա նամ սէֆինէ տախի թամի-րաթը լաղմէսի իշին լիմանա կիրմիշ տիր, Իշպու միւսատէմէտէն տօլաեը տաւա վուգու պուլաճաղը միւհթէմէլ իսէ տէ, մէգքիւր վաբօրլարըն պու-րատա քի աճէնթէլէրինէ իգթիղա ի-տէն թալիմաթ հէնուզ վիրուտ իթմէ-միշ տիր:

Եաղտըղմըզ վէճ հալըրէ, ճումաա կիւնիւ Սալը-Բազարը բիշկեահընտա Օգլանտ Գասթէլ նամ ինկիլիզ վաբօ-րու, աղընթը սէպէպիլէ, թրաքի նամ Եունան վաբօրու իւզէրինէ տիւշ-միւշ, վէ իքիսի տէ խայլիճէ սագաթ-լանմը տըր, Պու միւսատէմէ սէպէ-պիլէ տէ իգամէի տաւա օլունաճաք տըր:

Բէնչչէնպիհ կիճէսի, տէրունինտէ պէշ քիշի պուլունան պիր գաեըք, Բուլմէլի գաւաղընտան գարչըեա կէչ-մէք իսթէեիպ, տէնիղին օլթասընտա, տալիլարըն շիտտէթինէ գարչը գօ-եամաեարաք, տէվրիլմիշ վէ պիշարէ-լէրին ֆիղան ու ֆէրեատընը, Եէնի մահալլէ սէքէնէսինտէն պիր գահվէ-ճի իշիտիպ, տօսթլարընտան օլան պիր գաեըք իլէ պիրիքտէ, գաղաղէտէ-կեանըն եարտըմլարընա շիթապան օլ-մուշ իսէ տէ, պու պիշարէ իլէ բէ-ֆիքիլին ըաքիպ օլտորգլարը գաեըք

տախի, տիկէրլէրին ֆէլաքէթինէ ուղ-րաեըպ, զայպ վէ նապէտիտ օլմուշ-լար տըր, Գաեըքճը, պիր տուլ զէվ-ճէ պըրաքմըշ տըր:

Բազար կիճէսի թարապեա աչըք-լարընտա ֆիղան ու ֆէրեատլար իշի-տէրէք, Եարտըմա կիթմիշ օլան վա-սիլ վէ Սթաւրի նամ գաեըքճըլարըն, ֆիղան ու ֆէրեատլարը իշիտիլէն պի-շարէլէր իլէ զայպ ու թէլէֆ օլտըգ-լարը տիւնքիլ Նիւսիսէմիղտէ եաղըմըշ տըր:

Փրէյսինէ գուլմանիասընըն Կալաց նամ վաբօրու, Շիրատան 4 միլ ու-ղագտա ֆուրթունաեա թուլուլուպ զարը օլմուգ թէհլիքէսինտէ օլտուղու հալտէ, գարաեա օթուրմաեը թէրճիհ իթմիշ, վէ չէքտիկի մուխաթարա պայրաղը, Բիւսի նամ Բուսիա վաբօ-րու թարաֆընտան կէրիւկիւպ, եանը-նա վարըմըշ. վէ Բուս վաբօրունուն պիրինճի գաբթանը Մ. Մարհօգօլ վէ իքինճի գաբթանլարը Մ. Տին վէ Մ. Միխայիլով. պիղղաթ Կալացըն աէ-րունինէ կիրիպ, թէհլիքէսին վէհա-մէթինի կէօրմէլէրի իւզէրինէ, 24 սա-աթ չալըմաղլա, նիհաեթ Փրանսըզ վաբօրունու թէհլիքէտէն գուրթար-մաեա մուաֆֆագ օլմուշլար, վէ Փը-րանսըզ թայֆէսինին ֆէվգէլլաեէ թէչէքքիւրիւնիւ գաղանմըշլար տըր: Բուս վաբօրունուն մէնաւալ օլտուղու գուլմանիա, Փրանսըզ վաբօրունուն ալիտ օլտուղու գուլմանիա թարա-ֆընտան վէրիլէն իքրամը նագտիեի գապուլ իթմէմիշ տիր:

Իղմիր իլէ Սէլանիք արասընտա իլէմէքտէ օլան ժօլի գուլմանիասը-նըն Պէլլօնա նամ վաբօրու, կէչէն բէնչ-չէնպիհ կիճէսի էմրօզ ատասընըն Բէ-կալօ նամ մահէլլինտէ գարաեա օ-թուրմուշ տուր, Եօլճուլարտան վէ թայֆէսինտէն 45 գատարը գուր-թուլմագ իշին սանտալլարա աթըմըշ-լար իսէ տէ, սանտալլար տէվրիլիպ զարգ վէ թէլէֆ օլմուշլար, վէ վա-բօր իշինտէ գալանլարտան պիր գաչը վաբօրուն էմանաթը նագտիեէ սան-տըղընը գըրըպ, նագտը վէ սայիր զի գըլմէթ էչեաեը զասպ իթտիքտէն սօնրա, կիւճ հալ իլէ ճանլարընը գուրթարապիլմիլլէր տիր: Վաբօր թէհ-լիքէլի պիր հալտէ պուլունուեօրլար:

Հաւալար քէսպի իթիտալ իթմէզ իսէ, մահվ օլմասը շիւպհէսիզ ատտ օլու-նուեօր:

ՄԵՃՄՈՒԱ

ԹԱՏՐՈՆ ՕՍՄԱՆԵԱՆ
Ի ՇԱՀԱՏԵ ՊԱՇԻ
ԱՐՏԱՔՈՅ ԿԱՐԳԻ ԵՐԵՎԱՆԹ
Ի ՆՊԱՏՏ

Երկուս վարժարանաց Եէնի գաբուլի

Պատուարժան մասնախմբիմը կող-մանէ այս գիշեր պիտի ներկայացուի ՀԱՒԱՏԻՔ-ՅՈՅՍ-ՍԷՐ անուն թատեր-գուլիւնն որուն հասոյթը յատկաց-ուած է Եէնի գաբուլի աղքատիկ երկ-սեռ վարժարանին: Սոյն ներկայացման ներկայ չգտնուողն անգամ պէտք է չը զլանայ իւր լուման այս բարեւը-պատակ ձեռնարկին:

Տ Ա Ր Ե Յ Ո Յ Յ

ԽԻԿԱՐԻ

Յ. Յ. Պարոնեան էֆ. այս անգամ «Տարեցոյց Խիկար»ի անուամբ գա-ւեշտական օրացոյց մը հրատարակած է: Կը վաճառի ի գին 50 բարայ բո-լոր Հայ գրաւաճառաց և լրագրա-վաճառաց քով և «Խիկար»ի գրասեն-եակը:

ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ

Ծերունիներ երբ իրարու քով գա-լու ըլլան, կըսին ներկայ կացու-թեան վրայ գանգատիլ, աշխարհս փոխուեցաւ կըսեն, չեն ըսեր թէ աշ-խարհս ինչ է նէ դարձեալ նոյնն է, բայց մարդիկ ուրիշ կերպարանք առին: Հին ատենուան ընտանեաց մէջ եղած պատկառանքներն կը իշխեն և նորերուն չեն հաւնիր: Ճիւղապէսին խալախին կը փափագին հագնիլ և ֆէսն և սա-գօն իրենց հիշ կուգայ: Ան նաղէնիմ հօռաներին և սուտաներին կը գո-վեն և մեր գատրիլն քթերին չեն տանիր, որպէս թէ իրենց պարերն պատկառելի էին ամենքն ալ, կը գո-ցեն ան տեղուանքներն, որ կիներն պարած ատեննին հագուած տէքօլթէ էնթարիներուն կուրծքերու լաւագոյն տեղէն էրիկմարդոց թաշկինակներ նուիրելին: Վերջապէս այս հիներուն հետ երբ խօսքի մտնաս բոլորովին ինքզինքնին սուրբ կը դարձնեն:

Անցեալ օր Սամաթիոյ մէջ անուան

մը տօնախմբութեան հանդիսին ներկայ էի, սենեակին մէջ նստած ատենս քովս ... անուն տիրոջ ծերունի հայրն կը գտնուէր, բնականաբար խօսակցութեանց պէտք էր մոնալ անոր հետ, և սկսանք հինէն բանալ խօսքն:

—Թորոս աղայ կը տեսնաս սա ներկայ ընտանեկան հանգէսներն համհոտ չունին, ո՛ր է ձեր առջի ժամանակուան զուարճութիւններն, որ շատ ատեն ծերունիներու բերնէն լսած եմ:

—Իրաւ է տղաս ո՛ր է անոնք, հիմայ ասանկ անուան օր մը ըլլար, և չէնկի մը չը գտնուէր տանը մէջ հին կըլլար մի՛, քանիի կառնեմ սա կանչած երգերնին և չալած առմօնիկնին, Թալուխ բաղարէն կը բերէինք սաղէնաէներ, մինչև լոյս չէնք չնորհք բերնի համով տէսթաններ. տիվաններ կը լսէինք:

—Այո հայր իմ իրաւունք ունիք, այդ տէսթաններուն մէջ ով գիտէ ինչ իմաստալից խօսքեր կը պարունակէին և լսողներն ով գիտէ ինչ բարոյական նուութիւնկառնէին ատոնցմէ:

—Ինչ կըսես տղաս. մեր օրովը Թախտախալէն մէնչուր աչքդ զըրզըրին կար, տուտու օտալարը կը նստէր շահիր Պուրընսըզը: Աչքդար մէյտանին կը գտնուէր, աչքդ ձիւտան, ատոնք կը բերէինք տուններնիս ասանկ անուան հանգէսներու ատեն, ով կը խմէր այդ խմած մաստիգանիդ և գօնեակնիդ. ամէն տարի պատուական գինի կը շինէինք ձեռքովնիս. երկ կնիկ ատիկայ կը խմէինք:

—Այդ գիտողութիւնիդ շատ իրաւացի էր և նոյն անարագ գինիներն խմեւնուդ համար է եղեր. որ մինչև հիմայ երեսնուդ վրայի կարմիրներն չեն գացած:

—Ինչ կըսես տղաս. սա դիմացը նստող կնիկներն նայէ անգամ մը, պատանայ դարձեր է երեսնին առաջ ասանկ էր, կէսճէրն և աղջիկներն պաղ ու պախճայ կը նմանէին:

Սոյն խօսակցութեան միջոցին, երկու երիտասարդներ ալ ուրիշ խումբ մը կազմած հետեւեալ խօսակցութիւնը կընէին:

—Ճանրմ Ալլահ իշուն օլսուն. նէ տիր պու սիւքիւթիւք պու նագէ. նիմ միւրվէթուլ րաքը օրթաեա կէլ. տիքտէն սօնկրայ արթըք շու զբայց

ԳԸԼԸԳԸ Լաֆլար, ախգուիթա Լաֆլարը, գատընճա կէօրիւմէլէրի պիր թարաֆա պըրագըն, չօճուգլար շու մանիտէն շարգիտէն պիր շէյ պաշլաեալըմ, Լաֆլըն սօնու կէլմէլ:

Կարապետ աղային այս խօսքին վրայ սոսկալի ցնծում մը կը բրթի թէ մատմագէտներուն և թէ միւրևներուն մէջ տեղը և միաբերան ճիշտն սըն տիտէտէն: Խաղը կսկսուի, Կարապետ աղան իւր բրած առաջարկութեան գտած ընդունելութեանը վրայ հրճուելով «եաշաբըն չօճուգլար» կը պօրար, մէկ կողմէն գաւաթներն կը պտրպուէր, ամենուն գլուխը չափէն տալի կը տաքնար, և միւս կողմէն երիտասարդներն ու կիներն խումբեր կազմելով հետեւեալ խօսակցութիւնները կըլար մէջերնին:

—Գիրգոր շու քարչըքի Անտոնուն գըզ գարտաշընքն եանընտաքի գըզը թանըրսըն:

—Եօգ:

—Մօ պաք նէ կիւզէլ կէօզլէրի քիրբիքլէրի, ատաք էօլիւրիւմ, քէօն օլաեքմ:

—Էյ պէ տեքպ տըր էօթէտէն Մարկոս գարտաշը տիյնէօր պիղի:

Ուրիշ տեղ մը,

—Միւրիւ Ակոբ, եթէ պոն մը առաջարկուելու ըլլայ, անպատճառ սա տէքօլթէ հադնող օրիորդը ինձ տամայ պիտի առնեմ:

—Ոչ բարեկամ կը ներէք, ես առդէն անցեալ տարի այս տօնախմբութեան երբ դարձեալ հօս եկած էի, ինձ տամա եղած էր այն օրիորդը, և բօլգային ատեն խել մը սիրահարական խօսքեր իրարու արտասնած եմք անոր համար ձեր սոյս խօսքը լոկ անխօհեմութիւն կը սեպեմ:

—Կը ներէք բարեկամ ես ձեր ունեցածին աչք չեմ տնկեր. քովի ընկերն ալ ես կառնում:

Անկիւն մը քաշուած մատմագէլի մը քով պարոն մը երթալով:

—Բերուզիկ սու մենտիլին ճօթը կամացուկ մը բռնէ:

—Մօ ամօթ է կէնէ ինչ է բրածդ, դիմացի նստողները կը տեսնեն:

—Քա չէ ճանրմ անոնք խօսքի են տալմիշ եղեր, դուն հեյ բռնէ:

—Ինչ դրիր միտքդ աճապ, իշտէ բռնեցի:

—Էյ աֆէրիմ վէրոն կապը ձեռքդ մնաց:

—Գուզում Բէթրի ըսէ, ինչ էր միտքդ:

—Սաթինիկ միտքս դրեր էի քի նայիմ դուն սա բազմութեան մէջ ինձ նէ դատ ուրիշի աչք ունիս տէյի, մէյէր չունիս եղեր:

—Ամա էնօքճան էկէր Պետրոս ճան աղային անունին դիշերուան պէս խաղալու ատենը, սա կռող էլպիսին հետ խաղալու ըլլասնէ, իրաւոր մէյ մնալ երեսդ չեմ նայիր:

—Հոգդ մի ընեք, դուն դրած իքէն էլպիսը ինչ պիտի ընեմ:

Ոյս միջոցին շարգիները մանիները քիչ մը կը հանգարտին, օղիին բլաթը մէկ կողմը կը դրուի, առմօնիկով գատրիլ մը կսկսի, տամաներ և գավաթներ պարելու կելլեն, անդին նոր փեսաներ խաղալ չի գիտնալնուն համար կնիկնին երիտասարդներու կը յանձնէին, միւսը խեղճ ու կրակ իւր երկանը մատմագէլի մը հետ դիրկ դիրկի խաղալուն վրայ կը նախանձէր, խումբին մէջ պարոն մը ըկպէրաց զօրութեանէն մատմագէլի մը ձեռքը այնչափ սխմած էր որ եթէ առմօնիկին ձայնը չըլլար «վայ մարիկ» պորալը պիտի լսուեր:

Վերջապէս դրիչնիս չի ներեր ասկէ ետքը եղածները նկարագրելու:

Կանանց ոմանց քով համեստութիւնը սնտուկի կը նմանի, դպչելուդ պէս կը փախչի:

Երկը թողլով փախչող կնիկը նորէն ամուսնոյն քով տանելը, դպրոցէն փախչող տղայ մը դպրոց տանելու կը նմանի, լալով կերթայ և ոչ սիրով: Կնիկները երբ չեն կրնար երկնին բանի մը մէջ համոզել, կրակին լալ փատերնին օգուտ չընելուն պէս, արցունքով ի դուրս կը շարժեն:

Սէրը անանկ տղայ մ'է որ, խենդ է, կոյր է, փոփոխամիտ է, յամառ է, դըթասիրտ է, բարբարոս է, շողոքորթ է, ճշմարտախօս է, հրամեցէք, կառավարեցէք նայիմ սա տղան:

